

YOKSULLUK
VARSHILIGA
Hayat Tahsin YILMAZ

"En büyük kamu krizini oluşturuyor, en verimli kalleşmaya sokuyor, en iyi ücreti ödeyen kurumun, işçi sendikası güçlü, verim omurgası taşıyor. Verimin en yüksek alan bir ülke (Türkiye) ve sevinç oyunlarıyla halkı besleyen politikacılar okunuyor da okunuyorlar, kapışık bir ortamda bile halk için sezer yapılmıyor." Mahmut MAKAL (Cumhuriyet, 2 Ağustos 1988)
GÜRKEM YAYINLARI İSTANBUL

Abana

NİSAN 1990

500 LİRA

SAYI 165

İŞÇİLER GREVE HAZIR GREV VE LOKAVT KARARLARI ASILDI

Elektromekanik'te sakal bırakımı üçüncü ayını doldururken, 23 Martta Sendika grev (işbirakımı) duyurusunu astı.

İşçiler, kimilerinin fabrika ortığı bulunan esnafı ve öteki Abanalıları, fabrika yönetimindeki yanlışlıklar konusunda uyardı ve onlardan dayanışma istedi.

İşçiler, toplu sözleşme görüşmelerinin 50 bin TL artırım ve 1 ikramiye farkı için kesilmiş olmasını kışkırtıcı bulup, ardında başka hesapların bulunduğunu söylerken, Elektromekanik yöneticileri ekonomik bunalımda olduklarını, bundan çoğunu veremeyeceklerini söylüyorlar.

Son gelişmeler ve iki yamın yaklaşımları şöyle:

İşçilerin sakal bırakma eylemleri üçüncü ayını doldururken, işyerinde örgütlü Çelik İş Sendikası, 23 Martta fabrika kapısına grev duyurusunu astı. Bu durumda işçilerin 60 gün içinde işbirakımı olacağı kesinde-

siyor. İşçiler, işbirakımı kararını birlikte aldıklarını ve iştekinin, Türkiye genelinde düşünüldüğünde son derece düşük olduğunu söylüyorlar.

Çelik İş Sendikası Şube Başkanı Tarık Büyüksöy, gazetemize yaptığı açıklamada şöyle dedi:

"Biz, Abana Elektromekanik Fabrikasının kapammasından yana değil, çalışmasından yanayız. Görüşmelerde yönetimin, 1. yıl 400 bin TL aylık ve 3 ikramiye; işçiler ise 450 bin TL ve 4 ikramiye istemişler. Görüşmeler, 50 bin TL ve 1 ikramiye farkında tıkanıp kaldı. Sosyal haklarda anlaşma sağlanmadı. Durumu Kastamonu milletvekilleriyle de tartıştık. 50 bin TL için görüşmelerin tıkanması, yönetim kurulu üyelerinin tutumundan kaynaklanıyor.

Lokavt (işkapatımı) kararı da 28 Mart günü Hayati Demirbaş, Süheyla Gedizli (DEŞİYAB) ve kimi

öteki yönetim kurulu üyeleri arasıyla fabrika kapısına asıldı.

Fabrikanın Mali ve İdari İşler Müdürü Nejat Dolgun ise, gelinen noktayı şöyle açıkladı:

"Normal olarak, bir işletme kazansa verir. Kazanmayan işletmeden bir fazla almak, bir vidayı sokmak anlamına gelir. Enflasyonun böyle sürdüğü ve toplu sözleşmelerin iki yıllık sürelerle yapıldığı süreçte, sürekli söylüyorum, çalışanın geliri, sözleşme sonunda sıfıra yakın bir değere iniyor. Her sözleşme öncesinde 'ne kadar çok alabilirsek, o kadar güvencede oluruz' görüşü, hızlı enflasyon nedeniyle hiçbir zaman gerçekleşmiyor. Enflasyonun da gerisinde kalıyoruz. Abana Elektromekanik'in sıkıntısı ise, binde yarım kalkınma hızı ile yani olmayan bir kalkınma hızıyla yatırım maliyetleridir. Patent hakkının alındığı Siemens ile yapılan anlaşma

uyarınca da dışatım olanığı yok. Sermaye yeterliliği nedeniyle motor çeşitlerinin yarısını üretebiliyoruz. Bu da dezavantaj. Ürünün pazarda varolma şansı, kalite ve fiyat rekabetiyle mümkün. Rekabet koşullarında malın, en düşük maliyetini yakalamak gerekir."

İşçi temsilcileri ve işçilerin görüşleri de şöyle:

"Fabrikayı, öteki rakip kuruluşlarla yarışabilecek duruma getirdik. Ama bu, insanüstü özverilerle oldu. Roman yazsak, sayfalarına sığmaz. Her yerde ücretler 300-350 bin TL'ye, biz 70-80 bin TL'ne, 130 bin TL'ne çalıştık. Abana'da ev kirası 50-100 bin TL. Su parası 3 bin TL'ydü, şimdi 9 bin TL. Elektrik 6 bin TL'ydü, şimdi 18 bin TL. Günde 4 ekmeğe alırsak, 60 bin TL tutuyor. Çırakları 70-90 bin TL'ne çalıştırıyorlar. Bizi de olamıyacak kadar asgari ücretle çalıştırmak istiyorlar. İstedikleri

450 bin TL verilse bile, asgari ücret yeniden düzendiğinde, yine bu ücretin altında kalacağız. Bunu bile vermek istemiyorlar. Bizece fabrikamız sıkıntı, yıllardır yanlış yönetiminden kaynaklanmaktadır.

Elbette piyasanın durgunluğu da durumu etkiliyor ama gereksiz harcamaların örnekleri o kadar çok ki, araç gereç alımlarından tutun da yönetici çokluğuna dek büyük yanlışlar var. Üretim yapan 200 işçiye karşılık, fabrikada 8 müdür, 13 şef, 12 ustabaşı var. Her 6 işçiye bir yönetici düşüyor. Ve bunların aldığı ücretler, 200 işçinin aldığı 20 milyon geçiyor! Hiçbir yerde böyle işletme yok. İstanbul'da Uguril'in dokümanhanesinde bir müdür, bir de ustabaşı var, 8.500 kişinin çalıştığı Demir Çelik'te 50 çırak var. Elektromekanik'te de 50 çırak var. Tüm bunlar, fabrikamızın, içinde bulunduğu çöküntüleri gösteriyor."

KASTAMONU BASINI

Hayati Tahsin YILMAZ

Haber ve yazı gereksinimimiz için yararlanmak amacıyla, bize gelen öteki Kastamonu gazetelerinin bana yollanmasını istedikim Abana'dan. Aldığım yanıt şu oldu:

- Bize gazete yollamıyorlar ki!
- Hiç mi gazete gelmiyor?
- Hiç gelmiyor!

Sarıp kaldım. Bizi kimse gazeteden saymıyor, bunu anlıyoruz. Ama Kastamonu gazetelerinin de bizi gazeteden saymamasını anlayamadık.

Önceki çıkış devrelerimizde, tümünden olmasa bile, bir bölümünden gazete gelirdi.

Bugün neden yollamazlar?

"Sağ-sol" ile yaklaşacağım konuya. İkide bir "solcuyuz" diyoruz. Solcu arkadaşlarımızdan özür dileyerek, bir kez daha açıklayalım solculuğumuzu: Kurumsal solcu olmadık hiçbir zaman. Ezilenden, emekçiden, hakkı yenilenden yana olduğumuzdan, kendimizi "solcu" sayıyoruz.

Sağcı ile solcunun en belirgin özelliği şöyle bize: Solcu, çoğu kez inceleyerek, araştırarak biçimler düşüncesini. Örneğin solcu, olanak buldukça sağ yayımları da izleyerek, onların görüşlerini de öğrenmeye çalışır. Sağcı ise, sol yayımları elini bile süremez! Bir sol yayına elini sürerek olsa, çarpılacağı sanır. (Gazetemizin iki sayısının İstanbul-Abana yolunda kaybolmasını sağlayan kişilerin yaptıkları da budur. Gazetemizin Kastamonu'da okurlara ulaşmasını engellemekle, büyük bir yurt görevi başardıklarının bilincinde olmalılar bu kişiler!).

Eleştiriyi kapalıdır sağ. Öteki gazetelerin bize gazete yollamamalarını böyle açıklamak istiyoruz. Düşüncelerinin bollamasını istemiyorlar. "Ne bize Abana Gazetesi gelsin, ne de biz Abana'ya gazete yollayalım!" diyorlar.

(Sona 4'te)

AMBULANS GELDİ

Sağlık Bakanlığınca yollanan ve içinde 250 milyon TL değerinde donanım bulunan ambulans (cankur-taran arabası), Abana'ya getirilerek Sağlık Merkezine teslim edildi.

İNGİLİZCE FRANSIZCA FRANSIZLAR GELİYOR

Salim YILMAZ

Abana Tatil Köyüne bu yıl Fransızlar geliyor. Kaplıtasyenler, dan sonra Fransızlarla yeniden tanışma devremiz başlıyor.

Abana turizme, 1955'te, Limasolu Naci'nin İngilizce Kampı ile başladı. O yıl, Gazeteciler Cemiyetinin "Gençlerin Avrupa Kampı" da Abana'da toplanarak, Abana'nın Türkiye'ye tanıtılması sağlanmıştı.

Abana otellerinde, bu denli çok kişiyi barındırabilecek yataklar yoktu. Pansiyonculuk başlatıldı. Bu devrede Abana'nın turizm çiliğine yaptığı katkılar küçümsenemez.

Örneğin biz de ailece turizm kavgasının içine girmiştik. "Ayrık

MİLLETVEKİLİMİZ TEKİNEL ANAP'TAN AYRILDI

ANAP Kastamonu milletvekili Nuhhan Tekinel ANAP'tan ayrıldı.

Nuhhan Tekinel'in de içinde bulunduğu son olarak ANAP'tan ayrılan 5 milletvekili yaptıkları ortak

çıkarmada şöyle dediler:

"Yapılacak şey, parlamentonun veköcutuna gelmesidir. Şartlar mülki bir koalisyona zaruri kılınmaktadır. A. Demokratik usul ve esaslara uygun taze-

da gerekli anayasa ve yasa değişiklikleri yapılarak, ilk fırsatta erken seçimlere gidilmelidir. Artık zaman ısrafına, ülkenin içinde bulunduğu şartların tahammülü yoktur."

Bu milletvekillerinin adları ve seçildikleri iller:
Sermet Hacıpaşaoğlu (Kayseri)
Akın Günen (Lüz)
İlyas Aktaş (Samsun)
Erkan Komaloğlu (Miy)
Nuhhan Tekinel (Kastamonu)

TATİL KÖYÜNE FRANSIZLAR GELİYOR

Salim Yılmaz (Hollanda)

Bu yıl Abana'ya Fransızlar gelecek.

Sabri Tığlı'dan öğrendiğimize göre, Ilgaz Dağları, İnebolu ve Abana'daki turistik kuruluşları çalıştıran kuruluş, bu yıl Fransızlarla da anlaşma yaptı.

Böylece bu yıl, Abana Tatil Köyünde Fransızlar ağırlanacak.

Konuya ilişkin bir yazımız öteki sütunlarımızda bulacaksınız.

ÜSTELİK PARASIZ

ZEYTİNLİK ÇOCUK PARKI OLUYOR

Belediye, Zeytinlik Çocuk parkı yapmaya karar verdi.

İçinde hiç ağaç bulun-

mayan Zeytinlik ağaçlandı-
rılacak ve çocuklar için
geçitli oyun araçlarıyla do-
rultulacak.

TRAFİK KAZASINDA ÖLÜ

Abana Elektromekanik Fabrikası önündeki trafik kazasında Muharrem Şen (33) yaşamını yitirdi.

12. Mart günü saat 09'daki kaza, Şen Tıraş

ÖLÜM

Çavcık Mahallesinden
Binnaz Atı (86) 24 Martta
öldü.

Başsağlığı dileriz.
kamyonunun, yollar orta-
sında duran bir kamyona
çarpması sonucu öldü.

Muharrem Şen, kamyon-
unun sürücüsüdür.

Başsağlığı dileriz.

İŞÇİLER ANLATIYOR

(Ender Yorgancı)

"Sendikaya ne sürecin anlat-
tı mıyın?"

"1986 yönetiminde çalışan-
lıklar yitirdi. O yıl işçiler bu
yük ekonomide düşüştü. Aylıklar-
ının 10-15'ini gidererek 30-35
gün sonra alabiliyorduk. Sonun-
da, yeni 35 günde aylıklarımızı
alamayız, işçilerin geçici, hep
beraber iş bulduk. "Ya para-
larımızı verin, ya da çalış-
mamız" dedik.

"Sendika komiteleri müddet?"

"Daha sendika yok. Biz,
iş bulamamak direnişe geçince,
ortası günü aylıklarımızı aldık."

"Sendikaya ne nedenleri?"

"Özellikle bu yarıyıl du-
rumlar, Sonra psikolojik baskı-
lar, Örneğin, "bu fabrikayı biz
ne ruhlukla kurduk, ne güdü-
leyip yaptık bu fabrikayı kapata-
cak mıyız" deriyordu. Yürekli-
leşmiştik, "İstemi, kapının önüne
koyun, süz" gibi sözlerle gös-
dagi veriyordu. Bizim durumum-
uzun daşipen yoktu. Öyle,
grev, neden olan kendiliğinden
işçilerden, Grev hesabı onlardan
konusun.

"Nasıl?"

"Aylıklarımızı zamanında al-
dığımız gibi, arda da, Biz,
fabrikayı kurarlardan daha ar-
tındı, daha geçireli olarak hep
çok az paraya çalıştık. Bu ne-
verimizi bedelim de ağırlık,
yokluğunda ödedik, acıyınız.
Fabrikayı kurmak kadar çabre-
timsiz de değildi. İlk dönemin
toplusözleşmesinde, "durumun-
muza işi değil" dediler. Biz,
hüner anlayışla karşılayarak, ki-
mi fakirlerimizden aldık, verdik.
Ama yönetici durumundakiler
geçerli değildi bu kuraldır. Bizim
ücret artışıları % 35-40 dolay-
ındayken, yöneticilerininki
% 80-100'dü. Biz ücretli, onlar
yazılandılar. Ayrıca kızlara çö-
re, balazınan aldık, ilginç olan
yakını gibi özel ücret ayarla-
maları da yapıldığı söyleniyordu.

Kimileri İstanbul'daki yönetimi
halkı yaparak işini güdurebili-
yordu. Elbette bunlara yalvar-
ya bulur kişiler yapılabiliyordu. Di-
velim ki, 200 kişiden 10 kişi
yapabiliyordu. Sonradan işçilerin

çalışması sürdürülüyordu. Kahve-
de işçileri bir çayın parasını
veremeyip, deflere yazdırmak o-
luyor durumuna gelmişti.

"Nasıl sendikah oldunuz?"

"Yokarda anlatmıştım du-
rumlar çekilmez oluyordu. Öyle-
lenmeye karar verdik. Enişme
ekmek, gülmeye başladık. Öyle-
lenmeye karar verdik. Kısa za-
manda toplanıp Karabük Ce-
lik İş Sendikasına üyelik başvuru-
sunda bulunduk. İşçilerin
% 5'inin onayını almıştık. 1987-
in Şubatında işçilerin büyük
büheni kabul edildi.

"Neden 1. sınıf işçileriniz?"
Karabük, 1. sınıf iş-
çilerinden sava yoktu. Abana-
ya, Birimle daha kolay işle-
meleceklerini düşündük. Bu
sendikamız çatısalarmın da be-
geniyorduk. Birimle işçisi geldi
ve ilk toplusözleşmeye oturduk.
O zamanlar ayda 2.500 motor
lazeriyorduk. Bu ilk toplusöz-
leşme görüşmelerinde Sendika
Başkanı ile, merkezden gelen
kimisi yöneticileri güldürdü. Bir se-
viri kıldık. Ölsedarı üledik.
Söz konusu neden gome-
dine görülmüyor.

"Sendika gerek güvendi."

O zamanlar bu durumun ize-
rinde durmadık. Yeni örgütlen-
miştik. Acemiydik. Siftik. Sen-
dikamız, bizim için en iyi
yapıyız. İyiydik. Ama bu ilk
toplusözleşmenin sonucu-
ları hiçbir arkadaşımızı hoşnut
etmedi. Daha sonra, kimi kon-
larda sendikayı kabul bulduk.
Örneğin bu o zaman dedi ki
Başkanımız, "işçi toplumu, sen-
dika Abana'da daha yeni yeni
oluşuyor. Abana kabul de-
ğildir. Sendika nedir, işçi nedir
toplum bilmeyen birileri karaya-
nalar. İşçi fabrikayı çalışarak
uyumlaştırma yani greve gidersek

da gelecek dönemde sendikaya
erde işçileri seslendirir" diye
düşündük.

"Toplam ne kadar artış
oldu geçen anlaşılan dönemde?"

"Bu buçuk ayda aldığımız
zam şöyle: 1957'de % 35 ve 25
bin TL, 1988'de % 35 ve 1989
da da % 45. Gözümüz gibi
her enflasyonun altında kal-
dık. Bu duruma düşeceğimizi
bilseydik, kesinlikle kabul ve
mezdik.

"Bu artışlarla yine de ola-
ğanın altında kaldı ücretler?"

"Hem de nasıl! 1987, 1988
ve 1989'da enflasyon % 70-80
dolayındaydı. Bizim aldığımız
ne bunun yarısı. Son yıllarda
enflasyonun çok olması belirsiz
büktü. Toplulşleşme sırasında
yöyle diyordu işveren, "İşçiler
okutuya düşerse, ek zam ve
ayatlamalar yaparız." Gerçekten
ek zam (ya da ayatlamalar) va-
pıldı. 1988 Ağustosunda % 10;
1989 Ocakında % 10 eklendi.
Mayısta da % 10 verildi. Ama
nereye gelindi! 1989 Ağustosun-
da bir de baktık ki, asgari
ücretin de altında çalışıyoruz.
Asgari ücret 145 bin lirasken,
130 arkadaşımızın aylığı 120 bin
liraydı.

"Biraz da çıkarmadaki top-
lusözleşmeden anlatın."

"15 Kasım 1989'da toplu
sözleşme pazarlığı başladı. Biz
son iki buçuk yılda çok ezil-
diğimiz, aldığımız parayı açık-
layınca, "bu şartlar mıyız, ne
söz geçirebiliyoruz?"

"O YAMİ GELECEK SAYIDA."

YILMAZLAR METAL

Pik/Demi/Soc Döküm
Makinesinin Alet ve Setleri
Tüm Dost ve Müsterilerimizin
Seher Bayramını En İyi
Taleklerimizle Kutluyoruz.

Sultan Çiftliği
İkinci Bebeği Yolu No:34
Tel: 294 17 04
Gaziosmanpaşa-157.

abana
SİYASAL GAZETİ
Her Ayın Başında Çıkar

KURULUSU
25 Ocak 1978

ÇIKARAN
Tahsin YILMAZ

GENEL YAYIN
YÖNETİMİ
Hayati Tahsin YILMAZ

YAZILARINDAN
"ORTAKLI YÖNETİM"

Ender YORGANCI
BASKIYA HAZIRLAYAN
Mehmet ÖZTÜRK

ADRES
ABANA GAZETESİ
37070 ABANA
Telefon: (4664) 1068

İSTANBUL
FEMİNE İGİ
Tahsinler Sokak, 5
KÜÇÜKPAZAR
Telefon: (1) 513 42 32

SCRİPTOR
HER İSTEYENE
PARASIZ YOLLANIR
(Yardıma Yollanmaz)

ÖZEL DUYURULAR
Başlık Vani 25.000 TL
Ötek DUYURULAR
Sütun Satımı (res) 1
Savfah 2.000 TL
Arka Sayfa 3.000 TL
Birinci Sayfa 5.000 TL

DEĞİL BASKIYA
SAYFA DİZİMLERİ
14 OKUMAYI YANAYI
İstanbul
Tel: 313 42 32

FRANSIZLAR GELİYOR

(Beyazlar)

Salon'u Ağabeyim (HTY) açmıştı. Turistlerin masa topu, lütfet gibi gereksinimlerini karşılıyordu. Baharı da, bu salonda üzerindeki büyük kumaş yataklar koyarak otele dönüştürmüştü. Salondan altı da kişi ayrı ayrı olarak kullanılıyor, çevreden gelen binik ve yukarıya varan sığınma yeri görevi yapıyordu.

Yöneticilerimiz, Ayık gibi eski yapıların değerini bilemediklerinden, bu yapıların yıkılmasına göz yumuldu. Çarpı içinde bugüne dek ayakta katabilen bir iki yapı (Tığlıgulları ve Yeğinlerici). Eski Eserler ve Müzeler Müdürlüğünün yardımlarıyla kurtarılabildi. 2683 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasına göre (bu yasa geçerliliğini koruyorsa), 19. yy'ın sonuna dek (1900'den önce) yapıları yapılar koruma altına alınıyor. Bu yasaya dayanarak Kastamonu'da 300'e yakın ev restore edilmek üzere korumaya alınmıştır.

Köylerimiz ise, katıksız açık hava müzesidir.

Limanolu Naci Ağabeyimizin Abana'ya göçmeleri ile çıkışının o günleri yaşayanlar unutamazlar. Yirmi yıldan çok, Abana'mızda da turistlere hizmet veren Galata Ağabeyimiz, Ziya Şen Ağabeyimiz, Abacı Hilevizi Ağabeyimizin katkıları da unutulmaz. İlklerden Fahri Kise Ağabeyimiz bugün de sürdürüyor sanatını.

Sabri Tığlı ve Fahri Yazar Ağabeylerimizin çabaları; motorcularımızın, Okyanusunkiler denilip büyük Karadeniz dalgalarını hiçe sayarak turistleri vapurdan alıp, önünden kırıya ulaştırması tapınca anılarımız arasındadır.

Abana Gençlerbirliği okulu öğrencilerinin (gençlik), turistleri korumak için aralarında parola ile nöbet tutmaları; yaz akşamları eğlencelerini unutabilme olanağı var mı!

Pötlere çidap damı eriştiğimiz yıllar.

Abanamız, ilçeli zihinden alınarak devlete cezalandırılmıştı. Turizm ve küçük sanayiye yönelik ayakta kalınması başararak Sürün burasında, geçen ay yitirdiğimiz Sabri Kalafat Ağabeyimizle de rahmetle anarız.

İlçeliğin geri gelmesiyle turizmde duraklık ve gerileme başladı. Orla doğrusu, Abana'daki Abanular turizmle başladı. Onlar öldürüyordu memurlardan artan yerleri. Son yıllarda Elektromekanik'in devreye girmesi ve başarılı tatil köyü yurduyla yeniden bir canlanma başladı Abana'da.

Bu yıl, tatil köyüne Fransızların gelecek olum, ben bu yazıyı yazmaya öttü.

Fransızları sinemada Brigitte Bardot, Jutboldi Platini, politikada de Gaulle ve Mitterand ile tanırız. Daha da fazla Napoleon, Eyfel Kulesi.

Fransızlar, İngilizce konuşan uluslar topluluğundan ayrı bir ulus sayılır. 1789 Devrimi ile kültür ve sanat ve insaniyet tarihine katkıları yenilikler var. Müfakırları da apayrıdır.

Yasama biçimleri bize benzerlikle benzer, müfakırları ayırır. Türkiye'de Fransız tatil köyleri açarak, kendi kültürleriyle varlığını bir yerde.

Fransızların Abana'ya gelmesi, bize ne kazandırabilir, bilerseniz.

Üç gezim oldu Fransa'ya. Bu gezilerden çok yararlandığımı söyleyebilirim. Sanat ve kültürde bire göre istinadlar. Okullarımızın çekirdeğinde Fransız etkisi vardır. Yabancı dil Fransızcadır. Sana Almanca etkili oldu. Bugün de İngilizce. Ne yazık ki, kendi dilünü konuşan köy emektarlarını yaşatamadık.

İngilizce konuşma kampının kurulduğu yıllarda, ailelerimizle denize gremezdik. Cüz nedir, dans nedir bilmiyorduk.

İngilizceden Fransızcaya geçiyoruz şimdi.

Fransızlar, tatil köyüne kapandıysa, Abana'yla kaynaşabilirse, yeni alışkanlıklar edinilmeye başlanabilir. Abanularda da dünya sevgisi başlayabilir.

Fransızlar dalgıçlığı ve denizcilığı sever. Kayalara kertenkeli gibi tutunabilirler. "Kano"ların sallayabilecek, çoklukta su bulunduran derelerde gezinmeyi severler. Surlara çamaları aldılar mı, dır bir yolda yürüyorlarmış gibi Yatalgo'ya dek çıkabilirler. Çadır larına da kınarlar. Yatalgo'ya tesirler.

İstendiyar ve Orla Karadeniz'i kırıy kırıy gezirler.

İnebolu'nun Gariy tepesini görme ister bir kez. Hele Kure çeyresinde ve İnebolu-Kure yolundaki kayaları görürler de dağcılığı bayırları his sayılmaz.

Uygarlığa yeniden bir giriş düşünmeye başlayabilir. Orla Karadeniz'i İstendiyar bölgesi halkı olarak uyusukluktan silkinebilir.

Köylerimizde Heyemola'ya umutmuş. Kır kesimimizde Sepetçioğlu oynatabilen kalmamış! Kültürünü pazarlayamayan, geri kalmış bir belediye.

Fransızlar bir yerden ocağa çıkıyor doğamızı, denizimizi, antropolojimizi, arkeolojimizi, jeolojimizi araştırabilirler. "Oliver" in 1790'ları anlatıyor gibi.

Beslenmelerine gelince

Bizim şis köftemizi, rakıyı, şarabımızı, beğenirler mi, bilmiyoruz. Onların beslenme yöntemi hakkında.

Domuz eti yerler. Onları almamıza, dağılımındaki domuzların dölü tükenmesi! Yalnızca bunlara sığmıyor sığmıyor birkaç aile geçebilir.

Fransa moda merkezidir. Fransız kızları, bizim geyiklerimizden de peşimal takacak, büküler sarınacaklar. Bizim kadın geyiklerimizin dünyada eşi yoktur. Ama, içine kapalı bir ulus olduğu müddet, kimse bizi tanımaz. Hele bir pazar yerimizi görmesinler. Köylerimizde durumunu görseler, 1790'daki Oliver'in devri yaşamayı istemeyebilirler.

Resimimizin üçüncüsü sanat dünyasına da girer. Abana.

İngilizceden Fransızcaya geçiş derin yazıyoruz, kolay değil!

Süleyman YILMAZ

RIFAT ILGAZ GECESİ

Mehmet Örsel (Gazeteci)

İstanbul Karaca Tiyatrosunda, Türkiye Yazarlar Sen dikanca düzenlenen "Ustaların Saygı" gecelerinin üçüncüsü Rifat Ilgaz için yapıldı.

Metin Akpınar ve Zeki Alaskı'nın tiyatro oyuncuları olarak katıldığı gecede: İlhan Selçuk, Feriit Doğan, Ahmet Oktay ve Cengiz Bektay'ın katıldığı bir "panel" (toplu oturum) yapıldı. Panelde konuşmacılar Rifat Ilgaz'ın onurlu ve dirençli yaşamından söz ettiler: şair, öykücü, romancı, mizahçı yönlerini vurguladılar.

İsa Çelik dia istatı: Aydın Ilgaz video gösterimi yaptı. Rifat Ilgaz'ın kimi şiirlerini de okuduğu gecede Rahmi Saltuk da çalıp söyledi.

Türk Akın'ın basoyuncu olarak oynadığı, Yusuf Kurçenli'nin yönetmenliğini yaptığı Rifat Ilgaz'ın Karartma Geceleri'nden per deye uyarlanan filminden bölümler gösterildi.

Karartma Geceleri, Nisan başlarında gösterime başlı olacak ve 10 Nivanda İstanbul Uluslararası Film Festivali kapsamında gösterilecektir.

ABANA'DA GENÇ OLMAK

Abana'da bir de gençlik var. Kendi yaşamı, varoluşu biçimini yaratmaya ve kendi değerlerini geliştirmeye çalışan bir gençlik. Genç oldukları onlara onurlu olmaları istenirken animasyonları "Her şeyi paylaşırız bir arada" vedilemiş iç içe birliktir. Abanada büyüklerinden istekler var. Kız rekabetsiz gençlerin oturduğu sohbet edilecekleri, satranç, bilardo oynatabilecekleri bir yer, spor salonu, top salonu ve oyun alanları, sinema salonu... bunları bu kadar değil. Abana'mızın devleştiği yaşamı (piyori diye sığır), gençlerin gençleri tavır, okul gençlerin kitaplıklarını sokulmaması, pazar günleri çalınarak, zorunda bırakılması, okul çocukları sokak çocukları yaşamı yapılmaması isteniyorlar. Ve her şeyden önce: onlar da genç yaşamak istiyorlar...

KASTAMONU BAŞINDA ÖĞRETMENLER

Yıl 1872: Kastamonu'da ilk öğretmen: "Kastamonu".

Yıl 1885: "Kastamonu gazetesinde ilk öğretmen: F. Harun Tepeyran.

İlk öğretmenin yalnızca 13 yaşından başlayarak artık gere ve denizlerin yukuunu sürdüren öğretmenler.

1900'de İnebolu'dan Kastamonu'ya manda ile taşıyarak Almanya'dan haksı makinesi getiren Prof. M. Ali Amini.

İttihat ve Terakki Partisi'nce Kastamonu'ya gönderilen H. Fehmi Turgut.

Vali ile uğraştan yılmayan Hoca Tevlik.

Ve, Kurtuluş Savaşı yıllarının öğretmenlerce çıkarılan mülk gazetesini: "Ayıksoy".

İstanbul basını karşı: havalar çalkarken, M. Kemal Samıma çıkırdan yalnızca yirmi altı gün sonra O'nun desteklemek için çıkardıkları Ayıksoy'da toplanan öğretmenler: Hüsnü Ayıksoy, J. Habib Sevak, Behcet Yazar, Prof. İsmail Haluk Uzunçaylı, T. Mümtaz Yaman, A. Talat Onay.

Daha kinder çok ki o günlerdeki Kastamonu basınında, Mustafa Nevatî, Orhan Şabanettin, Tevlik Fikret, Ahmet Hakkı, H. Süphü Tanrıverdi, Mihail Cemal, M. Akif Emsoy.

Kurtuluş Savaşı yıllarında olduğu gibi, Cumhuriyet döneminde de Atatürk'ün yanında ve Devrimlerinin destekleyici olumun, öğretmenler okullarındaki Kastamonu Basını.

110 yıllık geçmiş olan Kastamonu Basını'nı omumun verim öğretmenler de pek çoklar. Ziya Demircioğlu, Sabri Tınkır, İhsan Özcanlı, A. Mahlis Tınkır, Ö. Kemal Ağar ve daha niceleri.

Yine de bunlar birkaç isim, birkaç örnek.

Gelelim günümüze.

Günümüzde kaç öğretmenimiz kaç gazetele yazı yazıyor? Öğretmenlerin dalgıçlığından yakınam "Yeni Dada, İstendiyar ve Abana" gibi gazetelerde dışında katıplı sesli duyulabiliyor, birkaç öğretmenin ötesinde bir seslilik bu sordumduydur.

Yalnız bu çemberin dışında kalan, geçmişin ötekleyen iki öğretmen yazıyorlar var:

Adı Türk yazınının bir devreye çıkan ve yoksulluklar biletet koruyan, tam tersine bir eğilen hemerikona Sayın Rifat Ilgaz, 1926'da "Ayıksoy" ve "Çalın" ile başladığı Kastamonu Basını'ndaki yazı yaşamını o gün bugün sürdürmektedir.

"Her tür olumsuzlukların ortasından geçen öğretmen" sarın karlıyan bu öğretmen: Hayati Tahir Vahit. Bugüne dek gazetesi "Abana"nın dalgıç ve son bir yıldır "Ayıksoy" ile yazı yazıyor bu öğretmenimiz. Hem de gazetelerin haberi yazıyor, sayfa düzeni, diğeri, haksı, kuma, postalamı... gibi her yükünü omuzlamış olarak.

Toplanıncamız her yönden misleri olmasa gerek öğretmenlerin arındırılma okul içtutunun dışına pek çıkmadıkları gözdenmektedir.

Anlatımı yazılı kavradığımız bir söz var: "Eğitim, kişiyi verreye niyetini sağlamaktır."

Sık sık devreye öğretmen yetiştirme biçimimizle bu sözün yazılı anlatımı gerçekleştirilmeye başlandı artık.

Oyle ya öğretmenler kendi kendileri yanında olduğum yormak, sermaye, haksılarıyla birimliliğini ilmeklik, de zor değil günümüzde.

Gazetede yazı yazmak hem kendisini yetiştirmek, hem de misleri, diğer, haksılarıyla olan yaşamın da ihkalamı için bir araçtır.

Oysa "ayrım" deriyse atılmı, kendisine ve topluma yönelik değişikliklerle, yeniliklerle sağlanmalıdır.

Son yıllarda Kastamonu Basını'nın atıldığı bir düşünce olumuna, bunun temel nedenlerinden biri, öğretmenlerin basında eskisi gibi yer almasıdır.

İnsan yetiştirme bir mesleğin değil ve budur "Çalın" yazarak, olan bir topluluğun içindeki olarak, geçmişte meslektaşlarımızın basında ne denli parlak, bugün basında kalırlarımızda o denli kurtak, yitirilmişlerdir.

"Yeni dan anladığımız" anlamak" ne çok!

Mehmet SAYDI

(Kastamonu'da öğretmenlik, 1980)

KASTAMONU BASINI

(Bazı /'ler)

Çok farklı bir dünyaydı bu.

Gözetim ağıd olmasa idi, ilin tüm gazeteleri (teberrüvün) göre yollanmışlar. (Yalnız günlük gazeteler ayı tutulmuş.) Yollanmışlar ne olur?

Ne olacağı çok. Gazeteler, başlarını kama sokmakla bile sığırın leplimni yaratılmasını kimseler, Kırse kimseini dediğini anlayamaz duruma düşer. Toplumun sınıflara bölünmesi de bu sayılır.

Simdilerde "Kastamonuluyum" demeye utanır olduk. "Kastamonu" ile "gençlik" eşanlamı oldu. Bunun en canlı kanıtı, parlamentoya yollanan temsilcilerimizdir.

Bu durumla genimizde bönenimün payı az değildi. Günlük gazetelerimiz bile, "günlük" olduklarını bilincinde değiller. 4-5 günlük gazete birden yollanıyor sınıflarımızda! Oysa, her gün çıkan gazetenin, her gün okurlara postalanması gerekir.

Amaz birde okura sayı nerde? Gazetelerimiz çoğu kez "halka hizmet" için değil, "remin ilanı" yağmasından yararlanmak amacıyla çıkar. Kaç tane bastıkları, nerelerde okundukları belli değildir. 100 gazete bastılar mı, yeter de artar bile. Çoktuncu kanılamak için ilgililerimize gazeteleri yolladılar mı, görevlerini yapmış sayılır. Bir görevleri de somuncileri, ezenleri boşnut atmektir.

Eskiden böyle değildi Kastamonu'da gazetecilik. Kastamonu, geri bir il de değildi. Kurtuluş Savaşı sırasında Kastamonu basının ilinci çalışanları anlamaya değer. Aziz Demircioğlu, "100 Yıllık Kastamonu Basını"nda (Kastamonu, 1973) şöyle der:

"Tarihî Kastamonu basının en büyük mahabbeti ve yazarlarının daha sonraki yıllarda büyük pohreze kavuşmuş kişiler olmalarıdır. Çok kavertli fikir ve sanat ürünü olan bu yazarlar, Kastamonu'da yaşamışlar mı gazeteci ve değerlerin önemini bir kat daha artırmaktadırlar."

Mehmet Saydır'ın, Kastamonu'daki ilinci atılmışlar üzerine incelemeleri var. Basında çıkan kimi yazarlarından, eskiden Kastamonu'nun ilinci çalışanları ne denli açık olduğunu görüyoruz. Arkadaşlarımız, gazeteleri için de yazarları bekliyorlar. (Saydır'ın bir yazının başında Ahana köşerinde bulacakları).

1930'larda da Kastamonu ilindeydi. Hüseyin Batuhan, 1935'te Kastamonu Lisesini, Felsefe Dersindeki bir söyleşisinde (1989/2) bakiyi nasıl anlatıyor:

"O yıllarda Kastamonu Lisesinin edebiyat, müzik, resim, tırtı (üniversite) konularında belli Türkiye'nin en ileri seviyesi olduğu söylenebilir. Hatırlarsanız, o zamanlar lisenin, için de 20 keman, bir piyano bulunmuş müzik odası, büyük bir resim atölyesi, belli Türkiye'de bir resim bulunmayan bir jimnastik salonu vardı. Bütün bu sanat dallarında büyük bir faaliyet göre çalışıyorlardı; ben bile orada keman öğrenmeye başlıyordum. Ama sanırım en yaygın hareket edebiyat alanında idi. Bunda Vefi Mahir Kocaturk'un katkısı ne olmuştur, bilmiyorum, ama ayık bir dergi çıkarmak gibi, bugün bile işe için düşünülmesi imkânsız bir girişim bir yana, o yıllarda çıkan belli bazı edebiyat ve sanat dergilerini İstanbul'dan toptan getirir, at kadastara satardık. Özellikle Yücel Dergisinin her ay en az 70-80 tane satıldığını hatırlıyorum. 400-500 öğrencisi olan bir okulda bunun anlamı apaçık; o yıllarda hemen hepimizde edebiyat ve sanata karşı anlamlı bir güç bir ilgi, hatta 'aşık' vardı. (...) Sözü kısas, ben Kastamonu Lisesindeki kültürel canlılığa, bu daha başka hiçbir yerde rastlamadım desem yeridir."

Bir de 1990'ın bir Kastamonu lisesinin görüşleri (17 Mart tarihli bir İstanbul gazetesinden bir okur mektubu).

Okulun pansiyonunda kahvaltı ve her gün gazeteleri alıyordum. Amacım, dünyadaki olaylardan haberdar olmak. Bir gün yine gazeteleri almış, etüt salonuna mıyordum. Merdivene müzik müziyle karşılaştım. Elindeki gazeteyi gördü ve çekip aldı. Söyle kişimseyerek baktıktan sonra gazeteyi yırttı. Şaşkınlıkla hiçbir ses vermedim. Aynı akşam, bu anı kitabı okurken aynı kişi geldi, kitabı elinden aldı. "Bu ve buna benzer" hiçbir kitabın bu okulun çatısı altında okunamayacağını söyledi. (...) Bir gün beni odasına çağırdı, "bu gazeteyi" okumaya devam edersen, beni disiplin vereceğini belirtti."

Yöneticilerimizin bugünkü tutumları böyle. Bu bağnaz okumuşlar, yasa ve yönetmek de tanınarak, politikacıların isteklerini sıklıkla püklüm yerine getirebilme çabasıyla, Amaç, uyanması, bilenciliklerini olabildiğince engellemektir.

Politikacılar ve yöneticiler bu bağnazlığı bilince yapıyorlar. Başımızın bunların marşını olmalarıdır.

Biz, öteki gazetelere gazete yollamayı sürdürüyoruz. Çıkardığımız bilgilendirme gazetelere de yolluyoruz. İşte, Kastamonu il içinde gazete yulladığımız gazeteler:

Araç	Araç'ın Adalet Gazetesi
Açıkoş (Kastamonu)	Açıkoş (Tosya)
Borkurt	Cide Postası
Catalzeytin	Catalzeytin'in Sesi
Catalzeytin Mektubu	Devrekân'ın Sesi
Hakkın Sesi (İnebolu)	Harsöz (Kastamonu)
İnkıfâf (Borkurt)	Kastamonu
Küre'nin Sesi	Narsallı (Kastamonu)
Taşköprü'nün Sesi	Yeni İnebolu
Yeşil Döşey	

Kastamonu basının uyanması, geçmişte olduğu gibi halkın önünde gitmesi dileğiyle

Hayati Tahsin YILMAZ

ÇAY BAHÇESİNDE SÖYLEŞİ

Sayın Mehmet Ağabey (Gürsoy): çocukluğumu başlatıyorkayınanımı anlatın mı?

Gürsoy: Oğbey-onaltı yaşlarımda İstanbul'a, yiriken ka-yıkımda gelmişim. gittim. Kimselük yapıpazık. Birkaç se-fer de Tahir ocağından karpur yükledik. Sonra Ömer Kaptan Amcamla Sarı Körfeze gittik. O zaman Yunanistan'da Metvors ikidarıydı Midilli ye de gittik. Bugday yükledi-gimizi hatırlıyorum. Sonra A-hana ya geldim.

Buradan Marmara Adası-na geç ne zaman oldu. Kimler başlatı bu göçü?

Gürsoy: Amcam Ömer Kaptan vardı. O Öncülük yapı-yor. Erdek'te Kasım Beyle ah-baptılar. Ankara'da Atatürk'ün arkadaşı Ali Hikmet vardı. On-ların aracıyla oldu.

Necati Yılmaz araya gi-riyor. Muhalefe zamanında Marmara Adası basılıyor. On-lar Yunanistan'a geç ediyorlar.

Gürsoy: Ömer Kaptan, Marmara Adasının Prastos, yani

Dünya Savayından önce Ru-sya'ya gidermiş. Burada Huse-yin Elendi vardı, katük kayık-larıyla bile Rusya'ya gittikle-rini anlatırdı. 1917'den önce, Carik-Rusya zamanında o-lu-yun bunlar.

Demek oluyor ki, 1917 Devrimiyile Ahana'nın Kuzeyle bağları kopuyor. Peki bu ka-yıkta üzerine bilgi?

Gürsoy: Küçük tekneler, Ahana ile İnebolu arasında sefer yapan karekili tekneler 2-3 tondakı.

Yazgan: Ayni Hoca ile fu-

Ahana'daki yaşamımı?

Gürsoy: Hasan Reisin Me-hmet'in yanında kahvecilik yapı-tım. Sonra asker oldum. Asker-ligim Kastamonu'da geçti. Bir buçuk yıl Kastamonu'da muaz-zaf askerliğim var. Askerden sonra İsmet'e gidecek Sahil Subhıyane girdim. İsmet de ve Çanakkale'de giren çıkan gemi-lerin kontrolünü yapıyordık. İlin-ci Dünya Savaşında da Çan-akkale'deydim. 1942'de yeni-den Ahana'ya döndüm.

Kahveciliği?

Gürsoy: Evet. 8-10 yıl kahvecilik yaptım. 3-4 yıl da Memurlar Kulübünü işlettim. Bu da kahvecilik sayılır. Baş-ka kayısıyla emekli oldum. Şimdi çalışmıyorum.

Siz uzun yıllar kahve işlettiniz. Surt hamalları ve motorcular çoğunlukla sizin kahveye gelirlerdi. Kimlerdi bu hamalları? Başları kimdi? Ue-releri nasıl hesaplarırdı?

Gürsoy: Köröğlu Mehmet Ali vardı. O tutardı hesapları. Sayıları 20-25 kadardı.

Kimlerdi bu hamalları?

Gürsoy: Yukarı Ahana'dan Esat vardı. Mıncıoğlu Sadık vardı. Bekir Ahmet vardı. Ma-caroğlu Sadık vardı. Köçek (?) vardı. Hakkı vardı. Kardeşi var-dı. İzzet vardı. Döla vardı. Keleş Köyünden Osman, Hasan vardı. Hamallar, deniz mo-torlarıyla karaya çıkarılan tic-arı malını çarşahlı dükkanlara taşıyorlardı. Buradan da patates, kestane, üzüm, kereste gibi mallar yüklenirdi.

Bize Ömer Ağa so-yu üzerine bilgi verir misiniz?

Gürsoy: Ömer Ağa so-yunun başlangıcı Keşaplıoğlu'n-dan geliyor. Ömer Ağa so-yundan bizim baldıklarıız Tahnun Ağa var, Ömer Ağa fa-lan var, bizim babamız. Sonra Hüsnü Kaptan, Niyazi Kaptan falan var.

Gündoğdu Köyüne gideceklerin listesini yaptı. 1926'da Marmara'ya geç başlatı. Yazılar 1928'e kadar gittiler.

Gidenler mi, kalanlar mı kâhı çıktı?

Gürsoy: Gidenler karlı çık-tı. Zengin oldular. Evkoy sa-hibi oldular. Zeytin bahçeleri oldu.

Gidenler gemici köken-liydi. Oraya günden de sür-dürdüler mi gemiciliği?

Gürsoy: Elbette sürdür-düler. Ağaç motorları saç motor-larına dönüştü. İstanbul'da da kok sıldılar. Amatörlerimiz çoğaldı.

Sayın Necati Yazgan, hi-zin, Jurnallar üzerine doğru durgun bulgünüz yok. Bize bu konuda anlatacaklarını var mı?

Yazgan: Ben bu ailem de-medim. Jurnalların içine 1940'ta, Jurnat Ahmet'in da-madı olarak girdim.

Fahri Bey'in nesi olu-yormuş?

Yazgan: Fahri Yazgan, amcamın oğlu olur.

Jurnalları anlatacakmış?

Yazgan: Ben bunların içine girdiğimde 25 yaşındaydım. Öncesini bilemem. Yerlis bilir.

Gürsoy: Bana bu, bu Jurnalların bizim çocukluğum-uzda, İstanbul'da kereste mağazaları vardı. Unkapanı yangınında kereste mağazaları vardı. Büyük zarar çektiler. Bu okuldaydık o zamanlar. 1928'den önce olmasa gereki-yor. Daha gerilere gidersek, bizim akrabamız oluyordur.

Yazgan: Bunların Rusya'da bile ticarethaneleri varmış. Ora-da bile kerestecilik yapılar-mış. Yeklenli gemileri varmış. Hem İstanbul la, hem de Aha-na'dan Rusya ile kereste tic-arı yapıyorlardı.

Gürsoy: Rusya'dan teker-talan getirilmiş. Birinci

kin, daha büyük gemilerle Rus-sus ok yapıyorlarmış. Yeklenli gemiler, karekilerden büyük-muş.

Ayni Hoca kim?

Gürsoy: Onlar şimdiki Mar-mara Adasında. O da giderdi, başkaları da giderdi.

Ahana'daki eğlenceleri-niz nasıl? Siz ustaş Göbel Kamil varmış. Sizin zamanı-mızda olmalı?

N. Yılmaz: Sizi en iyi o-çalardı. Çevreye neye saçar-dı. Eger bir işe işebilseydiniz, Göbel Kamil'in söyliye aç işe işebilirdin. Oyle bir sanat-kardı Göbel Kamil. İşte oğlu Kemal Kalyoncu orada!

Oyleyse ona sıralım, üninizle. Buyurunuz mu?

Demek siz Göbel Kamil'in oğ-lusunuz. Yaşınız kaç?

Kalyoncu: 63 (1967?)

Daha önce Rızvan'la (Mor) yaptığım konuşmada ba-bam üzerine bilgiler edimmiş ve şaşırıyordum. Siz de anlatın bakalım babanız. Sizi duru-yor mu?

Kalyoncu: Yooo, yo! Ba-bam öldüğünde 24 aylık ay-keşim 22 yaşındaydım.

Babam çok iyi saz çalardı.

Kalyoncu: Babam dün-ğün-falan giderdi. Hem de teneberlik yapıyordu köyde (Bağlık İğriva). Biz iş karde-yi-tic Kızım da burada. Ger-çekten, babam şimdiki yaşasay-dı, bu bahçede iğne atsan yere düşmezdi. Hele bir Ter-zene vurmuş vardı!

Sarı Recep'in arkada-şınız.

Kalyoncu: Sarı Recep, babam da Ankara Radyosuna koymak için çok uğramış. Anta o gitmek istememiş. Ca-hillik!

"Ben içki içerim, sar-hoş-gezerim" demiş. Ankara'ya alışmamış. Birakıp gelmiş.